

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри міжнародної
економіки та туризму

Протокол № 2 від "03.09" 2018 р.

Зав. кафедри

 І.О. Горіна

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ ТА ВИСТАВКОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 4,5

Розробник: Богатирьова Г.А.
доцент кафедри міжнародної
економіки та туризму, к.п.н.,
доцент

2018 - 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів напряму підготовки 6.140103 «Туризм»
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	4,5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	3
Лекції, годин	30
Практичні / семінарські, годин	24
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	96
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	3,6
самостійної роботи студента	5
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Ціль – формування спеціальних професійних знань у студентів з теоретичних засад ділового туризму, особливостей організації ділових заходів, функціонування інфраструктури ділового туризму та організації обслуговування ділових туристів готельними, туристськими та іншими підприємствами сфери послуг та умінь, що забезпечать конкурентоспроможність готельних і туристських закладів, які спеціалізуються на діловому туризмі. формування у студентів системи професійних компетентностей з використання основ організації проектної роботи та підготовки і проведення виставкової діяльності; методів організації та проведення ефективної виставкової роботи туристичного підприємства; набуття необхідної сукупності теоретичних і практичних знань для вирішення конкретних організаційних завдань на сучасному етапі розвитку туристичної галузі.

Завдання: теоретичні засади ефективного функціонування закладів готельного і туристського бізнесу для ділового туризму; вивчити основи проектування; оволодіти вміннями та практичними навичками розробки нових туристичних проектів, включаючи нові екскурсійні маршрути, а в цілому розробляти туристично-екскурсійний продукт; вивчити теоретичні основи розробки та планування виставок; оволодіти методикою підготовки та проведення виставок.

Предмет: теоретичні засади ефективного функціонування закладів готельного і туристського бізнесу для ділового туризму

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Характеристика, сутність, роль і значення ділового туризму

Тема 2. Загальна характеристика і особливості політичних ділових заходів

Тема 3. Загальна характеристика і особливості наукових заходів в діловому туризмі

Тема 4. Загальна характеристика, особливості організації і проведення комерційних ділових заходів

Тема 5. Професійно-ділові заходи. Ін센див-туризм.

Тема 6. Особливості обслуговування ділового сегменту споживачів готельними і туристськими підприємствами

Тема 7. Конференц-зали і бізнес-центри: характеристики, вимоги, обладнання.

Тема 8. Діловий етикет.

Тема 9. Світовий досвід організації і просування ділового туризму.

Тема 10. Основи організації проектної роботи. Загальні основи проектування у діяльності людини. Інформаційні джерела та інформаційні технології у проектній діяльності.

Тема 11. Створення проекту екскурсії. Експертиза майбутнього проекту.

Тема 12. Організація виставкової діяльності. Значення виставок та спеціалізованих виставок зокрема. Характерні особливості виставок. Участь у виставках та користь від них. Особливості міжнародних виставок у системі туристичного маркетингу.

Тема 13. Процес організації участі туристичної фірми в роботі виставки. Робота персоналу турпідприємства під час проведення міжнародної виставки.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади ділового туризму					
Тема 1. Характеристика, сутність, роль і значення ділового туризму	10	2	2	-	6
Тема 2. Загальна характеристика і особливості політичних ділових заходів	10	2	2	-	6
Тема 3. Загальна характеристика і особливості наукових заходів в діловому туризмі.	10	2	2	-	6
Тема 4. Загальна характеристика, особливості організації і проведення комерційних ділових заходів.	10	2	2		6
Тема 5. Професійно-ділові заходи.	10	2	2		6
Разом за змістовим модулем 1	50	10	10	-	30
Змістовий модуль 2. Індустрія ділового туризму в Україні й світі: сучасний стан, особливості організації і функціонування, проблеми та перспективи розвитку					
Тема 6. Особливості обслуговування ділового сегменту споживачів готельними і туристськими підприємствами	14	2	2	-	10
Тема 7. Конференц-зали і бізнес-центри: характеристики, вимоги, обладнання	10	2	-	-	8
Тема 8. Діловий етикет	12	2	2	-	8
Тема 9. Світовий досвід організації і просування ділового туризму	12	2	2	-	8
Разом за змістовим модулем 2	48	8	6	-	34
Змістовий модуль 3. Організація виставкової діяльності					
Тема 10. Основи організації проектної роботи. Загальні основи проектування у діяльності людини.	8	2			6
Тема 11. Створення проекту екскурсії. Експертиза майбутнього проекту.	10	2	2		6
Тема 12. Організація виставкової діяльності.	14	4	2		8
Тема 13. Характерні особливості виставок. Особливості міжнародних виставок у системі туристичного маркетингу	10	2	2		6
Тема 14. Процес організації туристичної фірми в роботі виставки. Робота персоналу тур підприємства під час проведення міжнародної виставки	10	2	2		6

Разом за змістовим модулем 3	52	12	8		32
Усього годин	150	30	24	-	96

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар – розгорнута бесіда Характеристика, сутність, роль і значення ділового туризму	2
2	Семінар запитань і відповідь Загальна характеристика і особливості політичних ділових заходів	2
3	Семінар – дискусія Загальна характеристика і особливості наукових заходів в діловому туризмі	2
4	Семінар – бесіда Загальна характеристика, особливості організації і проведення комерційних наукових заходів	2
5	Семінар – обговорення Професійно-ділові заходи	2
6	Семінар – тренінг Особливості обслуговування ділового сегменту споживачів готельними і туристськими підприємствами	2
7	Семінар – обговорення проблемних питань Діловий етикет	2
8	Семінар – бесіда Світовий досвід організації і просування ділового туризму	2
9	Семінар – обговорення Створення проекту екскурсії. Експертиза майбутнього проекту	2
10	Семінар-тренінг Організація виставкової діяльності	2
11	Семінар – бесіда Характерні особливості виставок. Особливості міжнародних виставок у системі туристичного маркетингу	2
12	Семінар запитань і відповідей Процес організації туристичної фірми в роботі виставки. Робота персоналу тур підприємства під час проведення міжнародної виставки	2
Всього		24

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Підготовка та захист проекту екскурсії
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади ділового туризму			
Семінар – розгорнута бесіда Характеристика, сутність, роль і значення ділового туризму	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Поняття ділового туризму. Класифікація ділового туризму. Значення ділового туризму. Історія і сучасні тенденції ділового туризму. Політична компонента ділового туризму. Наукова компонента ділового туризму. Комерційна компонента ділового туризму. Професійна компонента ділового туризму. Суспільна компонента ділового туризму. Джерела [1, 3-5, 9, 10]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар запитань і відповідь Загальна характеристика і особливості політичних ділових заходів	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність політичних ділових заходів та особливостями їх організації і проведення; особливості організації і проведення державного візиту; особливості організації і проведення офіційного візиту; аспекти, що регламентуються правилами процедури конференцій. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар – дискусія Загальна характеристика і особливості наукових заходів в діловому туризмі	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Види і типи наукових ділових заходів. Особливості організації і проведення наукових ділових заходів. Організація харчування учасників наукових ділових заходів. Особливості організації і проведення наукових ділових заходів. Організація харчування учасників наукових ділових заходів Джерело [4, - 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень
Семінар – бесіда Загальна характеристика, особливості організації і проведення комерційних наукових заходів	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Загальна характеристика комерційних ділових заходів Організація і проведення виставково-ярмаркових заходів. Класифікація виставково-ярмаркових заходів. Робота в ході функціонування заходу. Засоби оформлення стендів і методи показу експозиції. Джерело [1, 2, 4, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень
Семінар – обговорення Професійно-ділові заходи	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Поняття інсентив-туризм і його особливості. Географія інсентив-туризму. Особливості організації інсентив-турів. Основні специфічні вимоги для інсентив-турів. основних критеріїв вибору місцевості для організації інсентив-турів. Джерело [1,3, 10, 11]. 2. Самотестування.	Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень

		3. Підготовка до презентації доповіді.	
Разом змістовий модуль 1	30		
Змістовий модуль 2. Індустрія ділового туризму в Україні й світі: сучасний стан, особливості організації і функціонування, проблеми та перспективи розвитку			
Семінар – тренінг Особливості обслуговування ділового сегменту споживачів готельними і туристськими підприємствами	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Загальна характеристика інфраструктури ділового туризму. Інфраструктура розміщення, інфраструктура харчування, бізнес-інфраструктура. Особливості обслуговування ділових туристів готельними підприємствами. Класифікація готелів. Засоби розміщення для ділових відвідувачів України. Значення організації обслуговування ділових заходів для українських готельних підприємств. Джерело [4, 5, 6]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, обговорення проблемних питань
Семінар Конференц-зали і бізнес-центри: характеристики, вимоги, обладнання	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Типи і характеристика основних закладів обслуговування ділових зустрічей. Конференц-зали: класифікація, об'ємно-планувальні рішення, типові проекти. Обладнання для ділових заходів: типи, характеристика, основні переваги й недоліки. Джерело [6-10]. 2. Самотестування.	Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень
Семінар – обговорення проблемних питань Діловий етикет	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Спілкування з іноземними партнерами. Візитні картки. Ділові подарунки. Стандарти візитної картки. Особливості вибору ділових подарунків. Особливості етикету вручення й отримання ділових подарунків. Джерело [1-4, 6-9]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар – бесіда Світовий досвід організації і просування ділового туризму	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Міжнародні Business Travel асоціації і професійні спілки. Організація і просування ділового туризму в Росії. Вітчизняний досвід організації ділового туризму. Джерело [1, 2, 4, 5, 6]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, обговорення проблемних питань
Разом змістовий модуль 2	34		
Змістовий модуль 3. Організація виставкової діяльності			
Семінар – обговорення Створення проекту екскурсії. Експертиза майбутнього проекту	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Сутність і місце виставкової діяльності у світовій туристській індустрії. Специфіка виставкової діяльності в туризмі. Стимуляція ділового туризму. Соціально-економічні та політичні передумови розвитку ділового туризму і виставкової діяльності. Географія бізнес-подорожей. Характеристика конгресно-виставкового туризму Джерело [1, 2, 11]. 2. Самотестування. 3. Добір інформаційних матеріалів щодо проекту	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, обґрунтування та розробка проекту
Семінар-тренінг Організація виставкової діяльності	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Проектування тур продукту. Організація надання туристичних послуг. Основні етапи проектування музейних експозицій. Наукове і художнє проектування експозицій. Джерело [2, 6, 11].	Тестування, розв'язання практичних завдань,

		2. Самотестування.	
Семінар – бесіда Характерні особливості виставок. Особливості міжнародних виставок у системі туристичного маркетингу	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Переміщення товарів через митний кордон. Ввезення і вивезення культурних цінностей. Порядок провезення зразків флори й фауни. Ввезення-вивезення тварин. Тема 5. Перспективи розвитку ділового туризму і виставкової діяльності в Україні. Привабливість окремих районів України для ділового туризму. Фірми-організатори ділових турів. Інструктивна робота туристичних фірм із клієнтами. Зовнішньоекономічні контакти України з іншими країнами Джерело [1-4, 5-9]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань, перевірка зібраної інформації
Семінар запитань і відповідей Процес організації туристичної фірми в роботі виставки. Робота персоналу тур підприємства під час проведення міжнародної виставки	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Оформлення документів до під час та після ділової подорожі. Міжнародні вимоги до організації виставкової діяльності. Оформлення документів про партнерську роботу та з постачальниками. Безпека ділового туризму і виставкової діяльності. Правила поведінки в закордонних поїздках. Міжнародний досвід у розробці безпеки туризму. Правові аспекти закупівлі, перевезення, зберігання та збуту товару Джерело [13-6, 8, 9]. 2. Самотестування.	Тестування, розв'язання практичних завдань
Разом змістовий модуль 3	32		
Разом	96		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності											
	Загальні					Предметно-спеціальні						
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	
1. Знання основних понять ділового туризму та виставкової діяльності;						+						
2. Знання сутності ділового туризму та виставкової діяльності;								+				
3. Знання особливостей організації роботи виставки та ярмарки;					+							
4. Знання особливостей організації міжнародних виставок;							+					
6. Розуміння соціально-економічних основ ділового туризму і виставкової діяльності												+
7. Розуміння особливостей організації ділових зустрічей, функціонування інфраструктури ділового туризму і організацію обслуговування ділових туристів готельними, туристськими і іншими організаціями сфери послуг								+				
8. Уміння організації ділових турів та виставкової діяльності;											+	
9. Уміння визначати перспективи розвитку уміння вести документообіг ділових турів та виставкової діяльності;										+		
10. Уміння організації проведення виставкових заходів;								+				
11. Уміння розроблювати тематику виставок;											+	
12. Уміння складати кошторис витрат;						+						
13. Уміння організувати роботи стендистів на виставці та ярмарку;											+	
14. Здатність визначати особливості функціонування виставкових заходів;										+		
15. Здатність аналізувати сучасний стан функціонування ділового туризму та виставкової діяльності в Україні;									+			

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1	0,5	0,5	0,5		2,5
Тема 2	1	0,5	0,5	0,5		2,5
Тема 3	1	0,5	0,5	0,5	2	4,5
Тема 4	1	0,5	0,5	0,5		2,5
Тема 5	1	1	0,5	0,5		3
Разом змістовий модуль 1	5	3	2,5	2,5	2	15
Змістовий модуль 2						
Тема 1		0,5	0,5	1		2
Тема 2		0,5	0,5	1		2
Тема 3		0,5	0,5	1		2
Тема 4		0,5	0,5	1	2	4
Разом змістовий модуль 2		2	2	4	2	10
Змістовий модуль 3						
Тема 1	1	1,5	0,5	2		5
Тема 2	1	1,5	0,5	2		5
Тема 3	1	1,5	0,5	2		2
Тема 4	1	1,5	0,5	2	4	9
Тема 5	1	1,5	0,5	2		4
Разом змістовий модуль 3	5	7,5	2,5	10	4	25
Разом						50

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Зорин И.В., Каверина Т.П., Квартальнов В.А. Туризм как вид деятельности М.: Финансы и статистика, 2000. - 310 с.
2. Квартальнов В.А. Туризм: Учебник. - М.: Финансы и статистика, 2000. - 320 с
3. Лойко О.Т. Туризм и гостиничное хозяйство: [Уч. пособие]. – Томск, Изд-во ТПУ, 2005 – 152 с.
4. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг: Геопросторові аспекти. – 2 – ге вид., перероб. Та доп. – К.: Альтерпрес, 2013. – 324 с.
5. Мальська М.П., Антонов Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 661 с.
6. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2014. – 232 с.

Допоміжна

7. Большой Глоссарий терминов международного туризма / Под ред. М.Б. Биржакова, В.И. Никифорова. – СПб.: Издательский дом Герда, Невский Фонд, 2002. – 704 с.
8. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія і практика: Навч. Посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.
9. Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. / М.П. Кляп, Ф.Ф. Шандор. – К. : Знання, 2011. – 334 с
10. Федорченко В.К. Готельне господарство: основні показники, оцінка якості послуг : навч. посіб. / В.К. Федорченко, І.М. Мініч. – К. : Логос, 1999. – 76 с.
11. Федорченко В.К. Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для сфери туризму / В.К. Федорченко. – К. : Слово, 2004 . – 471 с.
12. Свободная энциклопедия [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: http://ru.wikipedia.org/wiki/Деловой_туризм. – Заглавие с экрана.

13. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності : Підручник / Т. Г. Сокол ; За заг. ред. Орлова В.Ф. – К : Грамота, 2006. – 264 с.
14. Організація готельного господарства : навч. посіб. / О.М. Головка та ін. – К. : Кондор, 2012. – 338 с.
15. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин: Навч. посіб.– Київ: Кондор, 2008 – 356 с
16. Тимошенко Н.Л. Корпоративна культура: діловий етикет: Навч. посіб. — К.: Знання, 2006. — 391 с
17. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування. Навч. посіб. – К.: Вікар, 2002. – 223 с.

Інформаційні ресурси

18. Все гостиницы Украины. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [Http://www.all-hotels.com.ua](http://www.all-hotels.com.ua)
19. Каталог сайтів - турфирми, гостиницы, отели, пансионаты, санатории. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [Http://infotravel.com.ua](http://infotravel.com.ua)
20. Сайт Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
21. Сайт Державної служби туризму і курортів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua>